

«Təsdiq edilmişdir»:

**Azərbaycan Respublikasının
Milli Depozit Mərkəzinin
Müşahidə Şurasının**

Protokol № 20 -li

« 15 » noyabr 2016-cı il

Sədr _____ B.Əzizov

M/Y

**Xidmət haqlarının ödənilməsinə dair
Azərbaycan Respublikasının Milli Depozit Mərkəzinin daxili Qaydaları**

1. Ümumi müddəalar

- 1.1. “Xidmət haqlarının ödənilməsinə dair Azərbaycan Respublikasının Milli Depozit Mərkəzinin daxili Qaydaları” (bundan sonra - bu Qaydalar) Azərbaycan Respublikasının qüvvədə olan qanunvericiliyinə uyğun olaraq hazırlanmışdır və “Qiymətli kağızlar bazarı haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu və Azərbaycan Respublikasının Milli Depozit Mərkəzinin (bundan sonra – MDM) Nizamnaməsi ilə nəzərdə tutulan fəaliyyəti istiqamətində göstərilən xidmətlərinin təsnifatı, bu xidmətlər üzrə xidmət haqlarının hesablanması və ödənilməsi qaydasını müəyyən edir.

2. Anlayışlar

- 2.1. **Depozitar sistemi** – qiymətli kağızların sənədsizləşdirilməsi, saxlanması, uçotu, onlarla təsbit edilmiş hüquqların təsdiqi, öhdəliklərlə yüklənməsi, qiymətli kağız mülkiyyətçilərinin hesablarının uçotunun aparılması, “İnvestisiya fondları haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə müəyyən edilmiş qaydada pul hesablarının açılması, həmin hesablar üzrə əməliyyatlar

aparılması və pul köçürmələrinin həyata keçirilməsi ilə əlaqədar MDM və onun üzvləri arasında olan münasibətlər sistemidir.

- 2.2. **Emitentlər** – depozitar sistemində adlarına emitent hesabı açılmış, qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş qaydada qiymətli kağız buraxan hüquqi şəxslərdir.
- 2.3. **Deponentlər** – depozitar sistemində adlarına açılmış depo hesabı və bu hesabda olan qiymətli kağızlara mülkiyyət hüququ olan (nominal saxlayıcı istisna olmaqla) hüquqi və fiziki şəxslərdir.
- 2.4. **Emitent hesabı** – MDM tərəfindən qiymətli kağız emitentləri üçün onların müraciəti əsasında açılan və emitentin buraxdığı qiymətli kağızlar haqqında yazıların saxlanıldığı hesabdır. Emitent hesabına emissiya və xəzinə sub-hesabları daxildir.
- 2.5. **Emissiya sub-hesabı** - yerləşdirmə prosesində olan, lakin yerləşdirilməmiş qiymətli kağızların sayını və digər məlumatları əks etdirən emitent hesabının sub-hesabıdır.
- 2.6. **Xəzinə sub-hesabı** – emitent tərəfindən yerləşdirilməsi başa çatmış və daha sonra geri alınmış qiymətli kağızların sayını və digər məlumatları əks etdirən emitent hesabının sub-hesabıdır.
- 2.7. **Depo hesabı** - MDM və ya onun üzvü olan investisiya şirkəti tərəfindən deponentlər üçün onların müraciəti əsasında açılan və deponentin qiymətli kağızlara olan hüquqlarına dair qeydləri əks etdirən hesabdır.
- 2.8. **Qiymətli kağız mülkiyyətçilərinin reyestri** (bundan sonra reyestr) – emitent, onun qiymətli kağızları, qiymətli kağız mülkiyyətçiləri və nominal saxlayıcılar barədə məlumat toplusudur.
- 2.9. **Qlobal əməliyyatlar** – qiymətli kağızların konvertasiyası, qiymətli kağızların birləşdirilməsi, qiymətli kağızların xırdalanması, qiymətli kağızların ləğv edilməsi əməliyyatları əhatə edir.

3. MDM tərəfindən göstərilən xidmətlərin təsnifatı

- 3.1. MDM emitentlərə depozitar və reyestrsaxlayıcı; deponentlərə depozitar xidmətləri; öz üzvlərinə depozitar sisteminin təşkili ilə bağlı xidmətləri;

fond birjalarına, klirinq təşkilatlarına, intitusional investidlərə qüvvədə olan qanunvericiliklə nəzərdə tutulan xidmətləri həyata keçirir.

- 3.2. MDM investisiya qiymətli kağızları emissiya edən emitentlərə əlavə olaraq aşağıdakı xidmətləri göstərir:
 - 3.2.1. Emissiya edilən qiymətli kağızlara beynəlxalq eyniləşdirmə kodlarının verilməsi;
 - 3.2.2. Korporativ hərəkətlər haqqında səhmdarların və istiqraz mülkiyyətçilərinin məlumatlandırılması;
 - 3.2.3. Səhmdarların ümumi yığıncağının təşkili;
 - 3.2.4. Səhmlər üzrə dividendlərin, istiqrazlar üzrə ödənişlərinin (faiz və əsas məbləğin ödənişi) hesablanması və ödənilməsi;
 - 3.2.5. İstiqrazın təminatı qismində digər qiymətli kağızlar olduqda bu qiymətli kağızlar üzərində sərəncamçı xidmətinin göstərilməsi;
 - 3.2.6. Real vaxt rejimində öz qiymətli kağız mülkiyyətçilərinin reyestrinin elektron qaydada izləmək.
- 3.3. MDM öz üzvlərinə, fond birjalarına, klirinq təşkilatlarına "Qiymətli kağızlar bazarı haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə nəzərdə tutulan vəzifələrlə əlaqədar müvafiq xidmətlərin göstərilməsi;
- 3.4. "İnvestisiya fondları haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə müəyyən edilmiş xidmətlər.

4. Sənədsiz qiymətli kağızlar üzrə xidmətlərinin təsnifatı

- 4.1. Sənədsiz formada emissiya edilmiş investisiya qiymətli kağızlar üzrə emitentlərə göstərilən depozitar xidmətləri aşağıdakıları əhatə edir:
 - 4.1.1. İnvestisiya qiymətli kağızlarının depozitar sistemində qeydiyyatı üçün emitent hesabının açılması;
 - 4.1.2. İnvestisiya qiymətli kağızlarına dair yazıların emitent hesabına qeydiyyatı və saxlanması;
 - 4.1.3. Emitent tərəfindən yerləşdirilən və geri satın alınan qiymətli kağızların emitent hesabının müvafiq olaraq emissiya və xəzinə sub-hesablarında uçotu;
 - 4.1.4. Emitent hesabında saxlanılan qiymətli kağızlar üzərində qlobal əməliyyatların aparılması.

- 4.2. Sənədsiz formada emissiya edilmiş investisiya qiymətli kağızları üzrə emitentlərə göstərilən reyestr saxlayıcı xidmətləri aşağıdakıları əhatə edir:
 - 4.2.1. Emitentin yerləşdirilmiş qiymətli kağızlarının ilkin reyestrinin formalaşdırılması;
 - 4.2.2. Yerləşdirilməsi başa çatmış qiymətli kağızların reyestrinin aparılması;
 - 4.2.3. Emitentin müraciəti əsasında reyestrin təqdim edilməsi.
- 4.3. Sənədsiz formada buraxılmış qiymətli kağızlar üzrə deponentlərə göstərilən depozitar xidmətləri aşağıdakıları əhatə edir:
 - 4.3.1. Deponentin qiymətli kağızlara olan hüquqlarının uçotunun aparılması üçün depo hesabının açılması;
 - 4.3.2. Depo hesabında qiymətli kağızların özgəninkiləşdirilməsi faktlarının qeydiyyatı;
 - 4.3.3. Deponentin tapşırığı ilə depo hesabında qiymətli kağızların öhdəliklərlə yüklənməsi faktlarının qeydiyyatı;
 - 4.3.4. Depo hesabında uçotu aparılan qiymətli kağızlar haqqında məlumatın deponentlərə təqdim edilməsi.

5. Sənədli qiymətli kağızlar üzrə xidmətlərinin təsnifatı

- 5.1. Sənədli formada emissiya edilmiş qiymətli kağızlar üzrə emitent və deponentlərə göstərilən xidmətlər aşağıdakıları əhatə edir:
 - 5.1.1. Emitent və ya deponent tərəfindən təqdim olunan qiymətli kağız sertifikatlarının məsul saxlanmaya qəbul edilməsi və MDM-in xəzinəsində saxlanması;
 - 5.1.2. Saxlanmaya qəbul edilmiş qiymətli kağızların uçotunun aparılması.

6. Xidmətlər üzrə xidmət haqlarının hesablanması

- 6.1. Emitent və deponentlərə göstərilən xidmətlərə görə xidmət haqlarının hesablanması (birdəfəlik, dövrü və sifariş əsasında) qüvvədə olan MDM-in "Tarif cədvəli"nə və MDM ilə bağlanmış xidmət müqaviləsi əsasında müəyyən edilir.
- 6.2. Emitentlərdən aşağıdakı əməliyyatlara görə *birdəfəlik* xidmət haqqı tutulur:
 - 6.2.1. Qiymətli kağızlara beynəlxalq eyniləşdirmə kodlarının verilməsi;
 - 6.2.2. Emitent hesabının açılması;

- 6.2.3. Qiymətli kağızlara dair yazıların emitent hesabına qeydiyyatı;
- 6.2.4. Emitentin yerləşdirilmiş qiymətli kağızlarının ilkin reyestrinin formalaşdırılması.
- 6.3. Emitentlərdən aşağıdakı xidmətlərə görə *dövrü* xidmət haqqı tutulur:
 - 6.3.1. Qiymətli kağızlara dair yazıların emitent hesabında saxlanması;
 - 6.3.2. Yerləşdirilməsi başa çatmış qiymətli kağızların reyestrinin aparılması.
- 6.4. Emitentlərdən aşağıdakı hallarda *sifariş əsasında* xidmət haqqı tutulur:
 - 6.4.1. Emitent hesabının emissiya və xəzinə subhesabında müvafiq olaraq qiymətli kağızların özgəninkiləşdirilməsi və geri satın alınması faktlarının uçotu;
 - 6.4.2. Qiymətli kağızlar üzərində qlobal əməliyyatların aparılması;
 - 6.4.3. Reyestrin təqdim edilməsi;
 - 6.4.4. Elektron interfeysin verilməsi.
- 6.5. Deponentlərdən aşağıdakı hallarda *birdəfəlik* xidmət haqqı tutulur:
 - 6.5.1. Deponentin qiymətli kağızlara olan hüquqlarının uçotunun aparılması üçün depo hesabının açılması.
- 6.6. Deponentlərdən aşağıdakı hallarda *sifariş əsasında* xidmət haqqı tutulur:
 - 6.6.1. Depo hesabında qiymətli kağızların özgəninkiləşdirilməsi faktlarının qeydiyyatı;
 - 6.6.2. Depo hesabında qiymətli kağızların öhdəliklərlə yüklənməsi faktlarının qeydiyyatı;
 - 6.6.3. Depo hesabında uçotu aparılan qiymətli kağızlar haqqında məlumatın deponentlərə təqdim edilməsi (depo hesabından çıxarışın verilməsi).
- 6.7. MDM tərəfindən öz üzvlərinə, fond birjalarına, klirinq təşkilatlarına, intitusional investora göstərilən xidmətlərə görə xidmət haqlarının hesablanması bağlanmış razılaşma əsasında müəyyən edilir.

7. MDM tərəfindən emitentlərə göstərilən əlavə xidmətlər

- 7.1. MDM tərəfindən emitentlərə göstərilən əlavə xidmətlər sifariş əsasında aparılır və tutulan xidmət haqları birdəfəlik və dövrü xarakter daşıyır.
- 7.2. Emitentlərə göstərilən *sifariş əsasında birdəfəlik xarakterli* xidmətlərə aşağıdakılar aiddir:
 - 7.2.1. Müxtəlif korporativ hərəkətlər haqqında səhmdarların və istiqraz sahiblərinin məlumatlandırılması;
 - 7.2.2. Səhmdarların ümumi yığıncağının təşkili;

- 7.2.3. Öz qiymətli kağız mülkiyyətçilərinin elektron qaydada izləmək (elektron interfeys) imkanının verilməsi.
- 7.3. Emitentlərə göstərilən *sifariş əsasında dövrü xarakterli* xidmətlərə aşağıdakılar aiddir:
- 7.3.1. Səhmlər üzrə dividendlərin hesablanması və ödənilməsi, notlar üzrə nominal dəyərinin ödənilməsi, istiqrazlar üzrə ödənişlərinin (faiz və əsas məbləğ) hesablanması və ödənilməsi;
- 7.3.2. İstiqrazın təminatı qismində digər qiymətli kağızlar olduqda bu qiymətli kağızlar üzərində sərəncamçı xidmətinin göstərilməsi;
- 7.3.3. Qanunvericilə qadağan edilməmiş digər xidmətlər.

8. MDM tərəfindən göstərilən xidmətlər üzrə xidmət haqlarının ödənilməsi qaydası

- 8.1. MDM ilə bağlanılan xidmət müqaviləsi üzrə Tərəflərin (bir tərəfdən MDM və digər tərəf emitent və ya deponent) qarşılıqlı öhdəlikləri müqavilənin imzalandığı andan yaranır.
- 8.2. Emitent və ya deponentlərlə göstərilən xidmətlərin dayandırılması və/ və ya bərpası MDM ilə bağlanılan xidmət müqaviləsinin müddəaları ilə tənzimlənir.
- 8.3. MDM tərəfindən öz üzvlərinə, fond birjalarına, klirinq təşkilatlarına, intitusalional investora göstərilən xidmətlər üzrə xidmət haqlarının ödənilməsi qaydası Tərəflər arasında bağlanmış razılaşma əsasında aparrır.